

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ132/2018

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 13η Δεκεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες οκτώ (2018) ημέρα Πέμπτη και ώρα 09.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κ. Τράκα στην Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής και Αρχή), μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Μιχαήλ Εκατομάτης
Αντιπρόεδρος Χριστίνα Μπουσουλέγκα
Μέλη: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης
Δημήτριος Λουρίκας
Δημήτριος Σταθακόπουλος
Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου, Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτρια: Παναγιώτα Αλεξίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη μέσω τηλεδιάσκεψης η εισηγήτρια κ. Αλεξίου η οποία αποδεσμεύτηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

ΘΕΜΑ: Αίτημα, υποβληθέν δια του με Α.Π. 2019/23.11.2018 εγγράφου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Α.Π. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 6153/26.11.2018) μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου, όπως συμπληρώθηκε δια του με Α.Π. 2260/ 03.12.2018 εγγράφου, μετά των συνημμένων σε αυτό στοιχείων και πληροφοριών (Α.Π. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.Σ.Υ. 6282/03.12.2018), δια του οποίου ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, περί προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με το άρθρο 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, ως ισχύει, για λόγους επιτακτικής και κατεπείγουσας ανάγκης, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περιπτ. γ του Ν. 4412/2016, προς το σκοπό σύναψης σύμβασης για την ανάδειξη αναδόχου υπηρεσιών καθαριότητας, για την κάλυψη των αναγκών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και ειδικότερα από 01.01.2019 έως 30.06.2019, προϋπολογισθείσας αξίας € 104.838,71 χωρίς Φ.Π.Α.

.....

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, με το ως άνω έγγραφο του, μετά του συνημμένου σε αυτό φακέλου, ως συμπληρώθηκε, αιτείται την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή) κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, ως ισχύει, προκειμένου να προσφύγει σε διαδικασία διαπραγματεύσεως, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης, προκειμένου να αναθέσει σύμβαση για την κάλυψη των αναγκών του σε καθαριότητα, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και ειδικότερα από 01.01.2019 έως 30.06.2019, προϋπολογισθείσας αξίας € 104.838,71 χωρίς Φ.Π.Α.

Το λόγω αίτημα υπεβλήθη σε συνέχεια της υπ' αριθμ. 10/19.11.2018 απόφασης του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (θέμα ένατο).

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

2. Από τη μελέτη των στοιχείων και εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1 Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει αναθέσει σύμβαση υπηρεσιών καθαριότητας, της οποίας η χρονική διάρκεια ισχύος λήγει την 31.12.2018. Με το με Α.Π. 50/05.09.2017 έγγραφό του προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το Πανεπιστήμιο αιτήθηκε την έγκριση δαπάνης υπηρεσιών καθαριότητας του Πανεπιστημίου, για τα έτη 2019-2020, προκειμένου να καταστεί δυνατή η προκήρυξη νέου διαγωνισμού για την ανάθεση των αναγκών του σε καθαριότητα. Το εν λόγω έγγραφο περιελάμβανε επιπλέον εκτίμηση επί του ποσού της εκτιμώμενης σχετικής δαπάνης, η οποία ανήρχετο στο ποσό των ευρώ 419.354,83 χωρίς Φ.Π.Α. (520.000,00 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), επιμεριζόμενης κατ' έτος (12 μήνες παροχής υπηρεσιών), ως εξής: 209.677,42 για το έτος 2019 και 209.677,42 για το έτος 2020, (260.000,00 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. για ένα έκαστο έτος).

2.2 Εν συνεχεία, δια του με Α.Π. οικ. 1146/12.10.2017 εγγράφου του γραφείου Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ζητήθηκαν από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας πληροφορίες σχετικά με το εάν είχε διενεργηθεί έρευνα για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 63 ν. 4430/2016, καθώς και οικονομοτεχνική μελέτη σχετικά με τη σκοπιμότητα υπογραφής ατομικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου, για τη φύλαξη των χώρων του Πανεπιστημίου, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η τελευταία ως άνω επιλογή επέφερε τυχόν δημοσιονομικό όφελος και κατά συνέπεια αποτελούσε τυχόν οικονομικότερη λύση, εν σχέσει με την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών φύλαξης δια διενέργειας διαγωνιστικής διαδικασίας.

2.3 Σε απάντηση του ως άνω εγγράφου, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας απέστειλε το με Α.Π. 1042/10.11.2017 έγγραφο, με το οποίο διατύπωσε τη θέση ότι το ως άνω άρθρο 63 ν. 4430/2016 προβλέπει δυνατότητα υπογραφής ατομικών συμβάσεων έως την 31.12.2018, ενώ οι συμβάσεις φύλαξης που προτίθετο να αναθέσει το Πανεπιστήμιο αφορούσαν στα έτη 2019-2020 και συνεπώς το εν λόγω άρθρο δεν μπορούσε να τύχει εφαρμογής. Σημειώνεται ότι το άρθρο 63 ν. 4430/2016 τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 3 ν. 4558/2018, ως προς τη χρονική διάρκεια εφαρμογής των εξαιρετικών ρυθμίσεών του, προβλέπει δε πλέον χρονικό όριο την 31.12.2019.

2.4 Πλέον της ως άνω απάντησης, το Πανεπιστήμιο συνέταξε οικονομοτεχνική μελέτη, στο κείμενο της οποίας αποτυπώνεται, κατά κύριο λόγο, συγκριτική εκτίμηση της δημοσιονομικής επιβάρυνσης κατά περίπτωση, ήτοι ανάλογα με τον τρόπο ικανοποίησης των αναγκών του Πανεπιστημίου σε καθαριότητα δια της ανάθεσης των υπηρεσιών αυτών σε ανάδοχο μέσω διαδικασίας σύναψης σύμβασης, καθώς και σε περίπτωση σύναψης ατομικών συμβάσεων για την καθαριότητα. Από την ως άνω μελέτη, ως αυτή αποτυπώνεται στο με Α.Π. 3176/27.02.2018 έγγραφο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, απευθυνόμενο προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, προέκυψε ότι ήταν προς το συμφέρον του Δημοσίου η ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας σε εξωτερικό ανάδοχο. Σημειώνεται ότι στο ίδιο ως άνω έγγραφο, το Πανεπιστήμιο αιτήθηκε εκ νέου την «*άμεση έγκριση του αιτούμενου ποσού για τα έτη 2019 έως 2020, σε βάρος της πίστωσης του ΚΑΕ 0845, προκειμένου να διενεργηθεί έγκαιρα ο διαγωνισμός ανάδειξης αναδόχου υπηρεσιών καθαριότητας, γνωρίζοντας πλέον το μεγάλο χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας {...} ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να βρεθεί το Ίδρυμα χωρίς τη σχετική υπηρεσία που εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία του*».

2.5 Ακολούθως, δια του με Α.Π. 3476/22.03.2018 εγγράφου, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας απέστειλε έγγραφο στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με θέμα «*υπενθύμιση για την έγκριση προϋπολογισθεισών δαπανών για την ανάδειξη αναδόχου καθαριότητας και φύλαξης των χώρων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας {...} για δυο (2) έτη (2019 – 2020)*», δια του οποίου το Πανεπιστήμιο αιτήθηκε εκ νέου την επίσπευση της διαδικασίας έγκρισης των δαπανών για την ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας και την εκκίνηση της διαδικασίας προκήρυξης σχετικού διαγωνισμού.

2.6 Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας επανήλθε με νέο έγγραφο προς το αρμόδιο Υπουργείο, ζητώντας την έγκριση της δαπάνης για τις υπηρεσίες καθαριότητας, δια του με Α.Π. 3633/03.04.2018 εγγράφου του.

2.7 Τον Σεπτέμβριο 2018, καθώς το αρμόδιο Υπουργείο δεν είχε χορηγήσει τη σχετική έγκριση για τη δαπάνη ανάθεσης υπηρεσιών καθαριότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, το τελευταίο απέστειλε το με Α.Π. 671/27.09.2018 έγγραφο προς το εν λόγω Υπουργείο, με το οποίο επανέλαβε τα αποτελέσματα της συνταχθείσας οικονομοτεχνικής μελέτης και αιτήθηκε εκ νέου την έγκριση της σχετικής δαπάνης.

2.8 Εν τέλει, δια της με Α.Π. 166410/05.10.2018 απόφασης, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ενέκρινε τη δαπάνη για την ανάληψη υποχρέωσης «*συνολικού ποσού ευρώ 520.000,00 συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., επιμεριζόμενο κατ' έτος στο ποσό των ευρώ 260.000,00 συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.*».

2.9 Ακολούθως, το Τμήμα Προμηθειών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας υπέβαλε, προς το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, το 16.11.2018/275 υπηρεσιακό σημείωμα, δια του οποίου εξέθετε τους λόγους μη εκκίνησης διαδικασίας σύναψης σύμβασης για την ανάθεση των αναγκών καθαριότητας του Πανεπιστημίου, οι οποίοι άπτονται ιδίως της έλλειψης σχετικής έγκρισης του αρμοδίου Υπουργείου, και την εισήγησή του για ανάγκη προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού, λόγω της συνακόλουθης έλλειψης επαρκούς χρόνου για ολοκλήρωση των διαδικασιών έως τη λήξη της ισχύουσας έως σήμερα σύμβασης, την 31.12.2018.

2.10 Σε συνέχεια του ως άνω σημειώματος, το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου αποφάσισε, στο πλαίσιο της έκτακτης συνεδρίασης που έλαβε χώρα την 19.11.2018 (θέμα ένατο), την αποδοχή της ως άνω εισήγησης του Τμήματος Προμηθειών του Πανεπιστημίου «για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας των χώρων του Πανεπιστημίου με τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων, βάσει της περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 32 Ν. 4412/2016 (Α 147), για χρονικό διάστημα έξι μηνών, ήτοι από 01.01.2019 έως 30.06.2019, και ενέκρινε την αποστολή της απόφασης αυτής, με όλο το υποστηρικτικό υλικό στην Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., προκειμένου να εκδοθεί σύμφωνη γνώμη, κατ' εφαρμογή των αναφερομένων στις διατάξεις του Ν. 4013/2011.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α' και β' του Ν. 4441/2016, οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής.

4. Το Άρθρο 5 Ν. 4412/2016 «Κατώτατα όρια» (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170) ορίζει ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, τα ακόλουθα:

« {...} β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α' προϊόντα, {...}

Τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στις ως άνω περιπτώσεις α', β' και γ' ισχύουν, εφόσον δεν έχουν αναθεωρηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2014/ 24/ΕΕ».

5. Το Άρθρο 6 Ν. 4412/2016 «Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης» (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζει ότι «1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης {...} 2. Όταν αναθέτουσα αρχή αποτελείται από χωριστές επιχειρησιακές μονάδες λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία για όλες τις χωριστές επιχειρησιακές μονάδες. Κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου, όταν μία χωριστή επιχειρησιακή μονάδα είναι ανεξαρτήτως υπεύθυνη για τις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων της ίδιας ή ορισμένων κατηγοριών αυτών, η αξία των συμβάσεων μπορεί να υπολογίζεται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας. 3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. 4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού {...} 11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, ει δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε η εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες {...}».

6. Το Άρθρο 26 Ν. 4412/2016 «Επιλογή των διαδικασιών» (άρθρο 26 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζει ότι «6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό».

7. Σύμφωνα με το άρθρο 32 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ): «1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: {...} γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη».

8. Το άρθρο 61 του Ν. 4412/2016 ορίζει: «1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η

τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120».

9. Το Άρθρο 23 Ονοματολογίες (άρθρο 23 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) ορίζει ότι «οποιοσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων γίνονται με τη χρήση του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)», όπως εγκρίθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Νοεμβρίου 2002, για το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (L 340)».

10. Το άρθρο 376 Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 3 έως 221), {...} και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120, 290 και 330 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου {...}».

11. Το άρθρο 379 Ν. 4412/2016, ως ισχύει, ορίζει ότι: «1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του {...}».

12. Το Προσάρτημα Α [Παραρτήματα Ι έως XIV του Βιβλίου Ι (Οδηγία 2014/24/ΕΕ)], ορίζει, στο Παράρτημα Ι, τις Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές για την Ελλάδα. Στην περίπτωση 29 του ως άνω Παραρτήματος, ορίζεται ότι το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας αποτελεί Κεντρική Κυβερνητική Αρχή.

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

13. Το υπό εξέταση αίτημα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών καθαριότητας (του συνόλου) των χώρων του Πανεπιστημίου, μέσω της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης βάσει της περιπτ. γ της παρ. 2 του άρθρου 32 Ν. 4412/2016, ήτοι για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης. Η εν λόγω ανάγκη προέκυψε, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στα προαναφερθέντα έγγραφα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κατόπιν της παρόδου χρονικού διαστήματος πλέον του ενός έτους, από το πρώτο υποβληθέν αίτημα έγκρισης δαπάνης πολυετούς δέσμευσης προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, τον Σεπτέμβριο 2017, έως τη χορήγηση της εν λόγω έγκρισης, τον Οκτώβριο 2018.

14. Επισημαίνεται ότι το προαναφερθέν 16.11.2018/275 υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Προμηθειών προς το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας περιλαμβάνει αναλυτική τεκμηρίωση της πλήρωσης των προϋποθέσεων προσφυγής σε διαπραγμάτευση, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περ. (γ) Ν. 4412/2016. Περαιτέρω, η εν λόγω εισήγηση προέβλεπε διαπραγμάτευση με τον ανάδοχο που εκτελεί την ισχύουσα έως 31.12.2018 σύμβαση, για λόγους που αφορούν στην αδιάλειπτη παροχή των υπηρεσιών καθαριότητας στο Πανεπιστήμιο και στην κατεπείγουσα ανάγκη εξυπηρέτησης των σχετικών αναγκών, και για χρονικό διάστημα έξι μηνών, ήτοι από 01.01.2019 έως 30.06.2019, διάστημα κατά το οποίο εκτιμήθηκε ότι θα ήταν ικανό ώστε να ολοκληρωθεί η (διαγωνιστική) διαδικασία σύναψης σύμβασης, κατόπιν της οποίας θα διακοπεί η συναφθισομένη, σε συνέχεια της διαπραγμάτευσης, σύμβαση.

15. Σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία του φακέλου του υπό εξέταση αιτήματος διαπραγμάτευσης, προκύπτουν τα εξής:

Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει, μέσω διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση διαγωνισμού, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανέρχεται, κατ' έτος, στο ποσό των ευρώ 104.838,71 χωρίς Φ.Π.Α. (130.000,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.), το οποίο αποτελεί περαιτέρω μέρος του συνολικού προϋπολογισμού ευρώ 419.354,83 χωρίς Φ.Π.Α. για τη διετία 2019-2020, ήτοι 209.677,41 ευρώ κατ' έτος χωρίς Φ.Π.Α. Συνεπώς, δεδομένης της υπαγωγής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στις Κεντρικές

Κυβερνητικές Αρχές (Παράρτημα Ι Προσαρτήματος Α ν. 4412/2012), της φύσης της υπό ανάθεση σύμβασης ως σύμβαση (γενικών) υπηρεσιών και του οριζομένου, υπό άρθρο 5 Βιβλίου Ι, κατωτάτου ορίου υπαγωγής στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, στο ποσό των ευρώ 135.000,00 χωρίς Φ.Π.Α., συντρέχει αρμοδιότητα της Αρχής για έκδοση γνώμης.

16. Αναφορικά με το υποβληθέν αίτημα για προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης, υπό την έννοια του άρθρου 32 παρ. 2 περιπτ. γ Ν. 4412/2016, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

17. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις, όπως ενσωματώθηκαν με τα άρθρα 26 και 32 του Ν. 4412/2016. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2014/24/ΕΕ να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

18. Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας επικαλείται ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός του, τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, την οποία αναφέρει ρητώς στο έγγραφο υποβολής αιτήματος. Δέον, επομένως, όπως διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της επικαλούμενης στο αίτημα νομικής βάσης.

19. (α) Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι κάτωθι προϋποθέσεις :

i) ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,

ii) ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και

v) ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

20. Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου. Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007 και πλέον άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣΤΕ 1747/2011).

Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008). Σημειώνεται περαιτέρω η κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ότι γεγονότα, όπως η προσεχής λήξη ισχύος των συμβάσεων υπηρεσιών, ή η ανάγκη παροχής των σχετικών υπηρεσιών για την εύρυθμη λειτουργία του φορέα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν απρόβλεπτες περιστάσεις (βλ. ενδεικτικά ΕΣ Τμ. VI 93/2011, 91/2007, Κλ. Ζ 264/2010, Κλ. ΣΤ 205/2007, Τμ. VI 58/2005, 91/2007, 19/2009).

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

Σε ό,τι αφορά στην απόφαση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η οποία πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία, σημειώνεται το Πανεπιστήμιο προσκομίζει απόσπασμα πρακτικού του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, δια του οποίου εγκρίνεται υπηρεσιακό σημείωμα του αρμοδίου Τμήματος Προμηθειών, από το οποίο προκύπτουν σαφώς και πλήρως οι λόγοι που επικαλείται το Πανεπιστήμιο για την προσφυγή στη διαδικασία αυτή.

Σημειώνεται ότι, στη σελ. 5 του προαναφερθέντος από 16.11.2018 υπηρεσιακού σημειώματος, σχετικά με την επιλογή προσφυγής σε διαπραγμάτευση, με τον νυν ανάδοχο υπηρεσιών καθαριότητας, κατ' άρθρο 32 ν. 4412/2016, αναφέρεται ότι «η επιλογή του Ιδρύματος να ανατεθεί η παρούσα σύμβαση στον νυν ανάδοχο υπηρεσιών καθαριότητας απορρέει α) από το άρθρο 32 {...} του ν. 4412/2016, το οποίο δεν προβλέπει ούτε συγκεκριμένο τύπο διεξαγωγής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση ούτε ελάχιστο αριθμό συμμετασχόντων σε αυτή β) από το γεγονός ότι ο νυν ανάδοχος διαθέτει ήδη εγκατεστημένη εντός του Ιδρύματος την υλικοτεχνική υποδομή και το προσωπικό που είναι αναγκαίο για την αδιάλειπτη παροχή των υπηρεσιών καθαριότητας, η οποία θα ετίθετο εν αμφιβόλω στην περίπτωση αλλαγής αναδόχου και γ) από το γεγονός ότι υποβολή προσφορών από περισσότερους αναδόχους θα προκαλούσε δυσχέρειες στην ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης με συνέπεια την ακύρωση του σκοπού της διεξαγωγής της, που είναι όπως προαναφέρθηκε η εξυπηρέτηση της κατεπείγουσας ανάγκης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, σε αιτιώδη συνάφεια με την απρόβλεπτη περίπτωση της μη έγκαιρης έκδοσης της έγκρισης του Υπουργού.»

21. Εν προκειμένω, από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες :

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο υπό εξέταση αίτημα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, «η εν λόγω διαπραγμάτευση αφορά υπηρεσίες καθαριότητας, οι οποίες είναι απολύτως αναγκαίες για την εύρυθμη λειτουργία του ιδρύματος και τη διατήρηση των στοιχειωδών κανόνων υγιεινής και πρέπει κατεπειγόντως να παρασχεθούν στο Πανεπιστήμιο από την 1η Ιανουαρίου 2019, δεδομένου ότι η ισχύουσα σύμβαση παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας εκπνέει στις 31.12.2018.»

Όπως προκύπτει από τη φύση της προς ανάθεση σύμβασης, η οποία αφορά στην καθαριότητα των χώρων του Πανεπιστημίου, καθώς και της επικείμενης λήξης της ισχύουσας σύμβασης, για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών την 31.12.2018, θεμελιώνεται ο κατεπείγων χαρακτήρας της ανάγκης ανάθεσης της εν λόγω υπηρεσίας, καθώς το Πανεπιστήμιο ευρίσκεται στον άμεσο κίνδυνο να μη δύναται να καλύψει τις ανάγκες του σε καθαριότητα.

Επιπροσθέτως σημειώνεται ότι, από τα στοιχεία του φακέλου, και ιδίως από την απάντηση του Πανεπιστημίου στο αίτημα παροχής συμπληρωματικών στοιχείων, προκύπτει ότι επί του παρόντος εκκρεμεί η έγκριση, από το αποφαινόμενο όργανο του Πανεπιστημίου, ήτοι τη Σύγκλητο, προκειμένου να προκηρυχθεί εκ νέου διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην απάντηση επί του αιτήματος χορήγησης συμπληρωματικών στοιχείων, «ως προς τη διάταξη του άρθρου 27 του ν. 4412/2016, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας δε δύναται να κάνει χρήση αυτής, διότι ακόμη ακόμα και με τη σύντμηση της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών δε θα ήταν, κατά κανέναν τρόπο να ολοκληρωθεί, με την υπογραφή σύμβασης, ανοικτή διαδικασία έως και τις 31.12.2018. Για το λόγο αυτό το Πανεπιστήμιο, ήδη με το αριθμ. πρωτ. 2019/23.11.2018 έγγραφό του αιτήθηκε τη σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής για διεξαγωγή διαπραγμάτευσης». Συνεπώς, η δυνατότητα που παρέχεται από το άρθρο 27 παραγρ. 3 Ν. 4412/2016, για σύντμηση της προθεσμίας, σε ανοικτή διαδικασία, σε 15 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης, δεν είναι εφικτό να εφαρμοστεί από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, εν προκειμένω.

ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Από τα στοιχεία του φακέλου (ιδίως το υπηρεσιακό σημείωμα Τμήματος Προμηθειών), ως προς τη θεμελίωση της απρόβλεπτης περίπτωσης, προκύπτει ότι «όπως ήδη προαναφέρθηκε, η προβλεπόμενη έγκριση του εποπτεύοντος Υπουργού ζητήθηκε στις 05.09.2017 και αυτή, εν τέλει εκδόθηκε, κατόπιν μακράς αλληλογραφίας, στις 05.10.2018, με καθυστέρηση πέραν του ενός έτους».

Στο πλαίσιο εξετάσεως της συνδρομής της κατεπείγουσας ανάγκης προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, η οποία οφείλεται σε απρόβλεπτα γεγονότα, σημειώνεται πως έχει κριθεί ότι, τόσο η ενδεχόμενη πρόβλεψη προϋποθέσεων και εσωτερικών προθεσμιών και διαδικασιών από την ίδια τη Διοίκηση, όσο και η καθυστέρηση εκκίνησης των διαδικασιών αναθέσεως, σε περίπτωση που τέτοιες εγκριτικές διαδικασίες και προθεσμίες προβλέπονται, δε θα μπορούσαν να θεωρηθούν επαρκής λόγος για την τεκμηρίωση του κατεπείγοντος οφειλόμενου σε απρόβλεπτα γεγονότα (βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02 Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας σκέψεις 43 και 44).

Ως προαναφέρθηκε, απρόβλεπτη περίπτωση νοείται ως έκτακτο και ασυνήθιστο γεγονός που αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθεί σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής. Στο πλαίσιο αυτό δέον όπως κριθεί εάν η παρέλευση πλέον του ενός έτους, από το αίτημα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για έγκριση των δαπανών για την προκήρυξη του διαγωνισμού για τα έτη 2019-2020, έως την εν λόγω έκκριση την 05.10.2018, συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση κατά τα ανωτέρω.

Επισημαίνεται ότι, δυνάμει της διάταξης του άρθρου 67 παρ. 1 Ν. 4270/2014, βάσει της οποίας κάθε υποχρέωση που βαρύνει τον φορέα τμηματικά για περισσότερα του ενός οικονομικά έτη, χρειάζεται έγκριση του εποπτεύοντος Υπουργού, δεν ήταν δυνατόν να εκκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία για την ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, πριν την 05.10.2018, ημερομηνία κατά την οποία έλαβε εν τέλει, τη σχετική έγκριση. Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο απάντησε στο από 12.10.2017 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αναφορικά με τη δυνατότητα σύναψης ατομικών συμβάσεων ιδιωτικού δικαίου για την κάλυψη των αναγκών του σε καθαριότητα, δια των από 10.11.2017 και 27.02.2018 εγγράφων, και παρείχε την αιτηθείσα οικονομοτεχνική μελέτη, ως ζητήθηκε από το αρμόδιο Υπουργείο.

Κατά συνέπεια, η μη εκκίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, και δη εγκαίρως, για την ανάθεση υπηρεσιών καθαριότητας, για τις ανάγκες του Πανεπιστημίου, διαφαίνεται ότι δεν οφείλεται σε έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής, αλλά σε έκτακτα πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν δυνατόν να είχαν προβλεφθεί, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης πείρας και λογικής (πρβλ. απόφαση ΕΑΑΔΗΣΥ 92/2014, Ελ Συν Τμήμα VI, 88/2007).

iii) ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει

Σύμφωνα με την τεκμηρίωση της εν λόγω περ. iii, στο υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Προμηθειών προς το Πρυτανικό Συμβούλιο, «για την προκήρυξη του νέου διαγωνισμού όπως αυτός είχε σχεδιαστεί από το Πανεπιστήμιο, απαραίτητη προϋπόθεση συνιστά η έκδοση της έγκρισης του Υπουργού. Εφόσον αυτή εκδόθηκε στις 05.10.2018, είναι προφανές ότι ο χρόνος που εναπομένει έως την εκπνοή της ισχύουσας

σύμβασης, δεν επαρκεί για την ολοκλήρωση του νέου διαγωνισμού, ο οποίος θα μπορούσε να προκηρυχθεί, υποχρεωτικά, μόνο μετά την 5η Οκτωβρίου 2018.

Προς επίρρωση των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι τα ανελαστικά χρονικά διαστήματα ολοκλήρωσης ενός διαγωνισμού με προϋπολογισμό μεγαλύτερο των 144.000,00 ευρώ άνευ Φ.Π.Α., ήτοι άνω των ορίων, ανέρχονται σε περίπου εκατό (100) ημερολογιακές ημέρες (35 ημέρες χρόνος δημοσίευσης, 7 ημέρες από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, μέχρι και την αποσφράγιση των προσφορών, εφόσον πρόκειται για ηλεκτρονικό διαγωνισμό, 20 ημέρες για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, 20 ημέρες για την υπογραφή της σύμβασης από τον ανάδοχο που θα αναδειχθεί), χωρίς σε αυτά να υπολογίζονται τα λοιπά απαιτούμενα χρονικά διαστήματα της αξιολόγησης των προσφορών (δικαιολογητικά συμμετοχής, τεχνικές και οικονομικές προσφορές) από την αρμόδια Επιτροπή ή της απάντησης των προδικαστικών προσφυγών που ενδεχομένως θα ασκηθούν. Κατά συνέπεια, το απρόβλεπτο γεγονός της μη έγκαιρης έκδοσης της έγκρισης του Υπουργού, καθίσταται ο αιτιώδης σύνδεσμος με την κατεπείγουσα ανάγκη της παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας, διότι η μη έγκαιρη έκδοση δεν επέτρεψε στο Πανεπιστήμιο να αντιμετωπίσει την ανάγκη αυτή βάσει των προθεσμιών που επιτάσσουν οι διατάξεις οι διατάξεις του Ν. 4412/2016 για τον ανοικτό διαγωνισμό».

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το Πανεπιστήμιο καθώς και με τα στοιχεία του φακέλου, η πέραν του ενός έτους καθυστέρηση του αρμοδίου Υπουργού να εγκρίνει τη δαπάνη για τις υπηρεσίες καθαριότητας, διαφαίνεται ότι τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το γεγονός ότι δεν κατέστη δυνατόν να προκηρυχθεί ο νέος διαγωνισμός, για την ανάθεση των σχετικών υπηρεσιών.

iv) ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη

Σύμφωνα με την τεκμηρίωση της εν λόγω περίπτωσης, στο υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Προμηθειών προς το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, «το Πανεπιστήμιο, ως αναθέτουσα αρχή, εγκαίρως αιτήθηκε την έγκριση του αρμοδίου Υπουργού και σε καμία περίπτωση δε θα μπορούσε να καθορίσει τον χρόνο έκδοσής της. Κατά συνέπεια, η καθυστέρηση οφείλεται σε λόγους εκτός της σφαίρας ευθύνης του Πανεπιστημίου.».

Σύμφωνα με τα ανωτέρω και τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτει ότι το Πανεπιστήμιο, κίνησε τις απαραίτητες ενέργειες, αποστέλλοντας αίτημα στο αρμόδιο Υπουργείο, ένα και πλέον έτος πριν από τη λήξη της ισχύουσας σύμβασης, επιδεικνύοντας επιμέλεια σχετικά με την ανάθεση των σχετικών υπηρεσιών, μετά τη λήξη της ισχύουσας σύμβασης, την 31.12.2018.

v) ως προς το ότι η ανάθεση της εν λόγω σύμβασης θα λάβει χώρα στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

Σύμφωνα με την τεκμηρίωση της εν λόγω περίπτωσης, στο υπηρεσιακό σημείωμα του Τμήματος Προμηθειών προς το Πρυτανικό Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, εκτιμάται ότι «ο χρόνος ολοκλήρωσης του υπό προκήρυξη νέου διαγωνισμού καταλαμβάνει χρονικό διάστημα έξι (6) περίπου μηνών. Βάσει της ανωτέρω αιτιολογημένης εκτίμησης, η παρούσα διαπραγμάτευση αναφέρεται στο ίδιο χρονικό διάστημα. Ο προϋπολογισμός δε αυτής, όπως καταγράφεται παρακάτω ακολουθεί τις επιταγές του σχεδιασμού στον οποίο είχε προβεί το Πανεπιστήμιο κατά τον χρόνο αποστολής του αιτήματος έγκρισης προϋπολογιζόμενης δαπάνης προς τον αρμόδιο Υπουργό.

Η σύμβαση που θα συναφθεί με τον νυν ανάδοχο των υπηρεσιών καθαριότητας του Πανεπιστημίου, θα καταλαμβάνει χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και σε κάθε περίπτωση η ισχύς της θα διακοπεί με την υπογραφή της σύμβασης που θα προκύψει στο πλαίσιο του υπό προκήρυξη διαγωνισμού. Η προϋπολογισθείσα δαπάνη της σύμβασης αυτής, θα ανέρχεται στο ποσό των 130.000,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. {...}».

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαφαίνεται ότι το Πανεπιστήμιο προτίθεται να αναθέσει υπηρεσίες καθαριότητας, για περίοδο έξι μηνών, ή έως να ανακηρυχθεί ο ανάδοχος της διαδικασίας του διαγωνισμού, του οποίου επίκειται η προκήρυξη, σύμφωνα με τη σχετική δήλωση του Πανεπιστημίου, ήτοι στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για σύναψη σύμβασης αναδόχου υπηρεσιών καθαριότητας, για την κάλυψη των αναγκών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και ειδικότερα από 01.01.2019 έως 30.06.2019, προϋπολογισθείσας αξίας € 104.838,71 χωρίς Φ.Π.Α., βάσει της περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 32 Ν. 4412/2016 (Α 147), λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 13 Δεκεμβρίου 2018

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Μιχαήλ Εκατομμάτης